

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט' סיון תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין יג | דף הכולל: גיטין כב.
דף היומי בהלכה: מסימן קל"ז סעיף ב' עד אמצע סעיף ג' 'פרשיות המועדים'.
מוסר: שמירת הלשון - 'ועתה נדבר אודות כח השמיעה' עד 'ועתה נדבר אודות כח הדבור'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. אהבת ה' פרק ד סוף פרק ה

אבי מורי זצ"ל סיפר, כי פעם הזמינו את הרב מפוניבו' למסור שיחה בפני ילדי תלמוד תורה צעירים. לאחר השיחה שרו הילדים כמה ניגונים מעוררים, והרב התרגש עד דמעות. אחר כך הסביר את פשר התרגשותו

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על שמירת המסורת במנהגים בלבוש ובמאכלים

על לחם משנה, וכשמקדש בבית הכנסת הרי אין לחם משנה, לכן
הנהיגו לאכול 'לקח' שאפיינה שלמה כדי לקדש עליו.

בענין זה שמחלקים קוגל בקידושים בשבתות, אמר רבי
שלמה זלמן נובע מכח ההלכה שמה יאכלו הרבה עוגות ויבואו
לחשש קביעות סעודה. לכן יצרו בירושלים את מאכל הקוגל, כי
בזה אין שאלה של קביעת סעודה.

אציין בדרך אגב, כי הסבר זה אודות הקוגל, אומרים בשמו
של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים.
אבל מדודי זקני עמוד ההוראה מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב
זצ"ל שמעתי, כי בכל זאת לחשוש לחומרא לקביעת סעודה, כי זה
נכלל בגדר אפיה.

כך גם מאכל ה'געפילטע פיש' שאוכלים בליל שבת, נוצר כדי
למנוע מלאכת בורר שעלולים להיכשל באכילת דג רגיל.
לכן, הסיק רבי שלמה זלמן, כי אין לשנות מכל מנהג שהוא,
אשר ממקור קדוש יבוא, מתוך כוונה של מניעת מכשולות והידורי
הלכה.

עוד סיפר רבי מיכל, כי לפני כחמישים שנה היו לו הצעות
שונות לרכישת דירה בירושלים, בשכונת רמות או בשכונת גבעת
שאל. הוא ניגש אל רבי שלמה זלמן ושאלו - היכן לקנות? ורבי
שלמה זלמן השיב: "לרכוש בגבעת שאול", כשנימוקו עימו:
"שכונה זו היא שכונה ותיקה, יש בה גם אנשים זקנים וגם צעירים,

אבי מורי זצ"ל סיפר, כי פעם הזמינו את הרב מפוניבו' למסור
שיחה בפני ילדי תלמוד תורה צעירים. לאחר השיחה שרו הילדים
כמה ניגונים מעוררים, והרב התרגש עד דמעות. אחר כך הסביר
את פשר התרגשותו: "אני מתרגש לראות כי 'נצח ישראל לא
ישקר'. כשאני הייתי בחיידר בגילם לפני עשרות שנים בליטא, גם
כן שרו ממש את אותם ניגונים... כלל ישראל לא מחדשים דבר!
עברו שנות דור, עוד דור ועוד דור ועדיין נשאר אותו הדבר..."

שמענו על גדולי עולם שהקפידו לא לשנות אף במנהגים
והנהגות שונות, גם כשאינם גופי תורה, מצד 'אל תיטוש תורת
אמך'. מה גם שכל מנהג שיש לו מקור קדום, כשמתחקים אחר
שורשו מגלים כי יש לו מקור בהלכה.

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, רב בשכונת 'עזרת
תורה', מספר כי דודו עמוד ההוראה מרן הגאון רבי שלמה זלמן
אוערבאך זצ"ל, היה מרבה לומר כי כל מנהגי ירושלים בנויים על
פי ההלכה, אף במלבושים ובאוכל, ולכן אין לשנות כקוצו של יו"ד
מכפי איך שנהגו.

לדוגמא ציין רבי שלמה זלמן, להוכיח כי מנהגים קדומים
שורש הלכתי יש להם:

מה שהנהיגו אנשי ירושלים להגיש דוקא עוגות 'לקח' בברית,
מבוסס על כך שדאגו בעבר שגודלו של ה'לקח' יהיה כשיעור
ברכת 'על המחיה'. גם הנהיגו כן מחמת המקפידים בשבת לקדש

היה לומד כמה שעות עד ארוחת בוקר, עובד עד מנחה גדולה, ואחר כך לומד עד הערב, כך היה נראה סבי. אבי כבר היה הרבה פחות, לא קם כל לילה בחצות, אבל לפחות קם לותיקין ואחר כך לומד כמה שעות, ואני אף פחות מכך... אך דבר אחד אני מזהיר אותך בני יקירי! שלא תעשה אותי לגביך כמו 'אֶלְטֵר זיידע', אל תתרחק ממני כמנין ארבע דורות, אלא תרד כמו בן מאביו". עלינו לשמר את מסורת אבותינו ורבותינו, לא לשנות מחינוכנו, לא לשנות ממורשתם והנהגתם. כולם ספוגים בניחוח קדום, ויסודם בהררי קודש. גם אם נראה לנו כי השינוי ישלל, יפאר וירומם, השבח הגדול ביותר הוא איפוא לא לשנות כמלוא נימה! (מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

וכדאי לגור סמוך לזקנים, מהם ניתן לקבל את מסורת המנהגים וההלכה של הדורות הקודמים". נסיים באמרה נפלאה ששמעתי מהגאון רבי אברהם יצחק ברזל מראשי ישיבת 'מיר ברכפלד': הגאון הצדיק רבי נפתלי צבי ריף זצ"ל, ראב"ד העיר קמדת בניו ג'רסי, ויושב ראש המפעל הגדול 'עזרת תורה' בארצות הברית, שמע בילדותו בעיר מולדתו 'זאגר', כיצד אב מוכיח את בנו, ואומר לו כך: "ראה בני! העובדה שיש ירידת הדורות מדור אחד לדור שבא אחריה היא עובדה מוגמרת. למשל סבי היה אדם שלא הפסיד כל חייו קימת חצות, אחר כך נהג ללמוד עד ותיקין, ואחר התפילה

 רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בשהותי פעם בחדרו של מרן הגרי"י קניבסקי זצ"ל, הייתי עד למחזה קורע-לב. אדם שהיה חולה מאוד נכנס לחדר, התייפח נוראות, ובקש מהסטיפלער שיתפלל עליו

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על עניניהם של גדולי ישראל

ראש הישיבה אמר שהוא חייב קרבן מיוחד לקב"ה, ומשום שרוב רובם של הרבנים שנותרו באירופה עלו על המוקד, ומי שנשאר - לא מצא את אשתו, ובוודאי לא את ילדיו. לכן, אמר, אני מקריב בהתאפקות זו את קרבני שלי לה', וממשיך מיד בבניית הישיבה.

היה זה בחודש חשוון, רק עשרה חודשיים לאחר מכן, בחודש אלול, נפגש הגר"מ שולמן עם בני משפחתו. מסירות נפש שאין דוגמתה.

בשהותי פעם בחדרו של מרן הגרי"י קניבסקי זצ"ל, הייתי עד למחזה קורע-לב. אדם שהיה חולה מאוד נכנס לחדר, התייפח נוראות, ובקש מהסטיפלער שיתפלל עליו.

בכיו של החולה קרע את לבם של הנוכחים, ובתוך כדי הדברים אמר לו הגאון: "כיון שתפילתו של החולה נשמעת, הייתי מציע לך שתתפלל על עצמך, ודע לך שאין תפילה החוזרת ריקם. אין דבר כזה. אין תפילה שאינה פועלת במשהו, למחצה לשליש ולרביע, וגם אם הדבר לא מורגש מיד: יש מקרים שהתפילה פועלת לאחר שבוע, חודש או חודשיים, שנה או שנתיים, ולפעמים אחרי חמש שנים ועשר שנים...".

הגאון רבי מרדכי שולמן זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקא, עזב את אירופה זמן קצר לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, כדי לאסוף כסף עבור ישיבת סלבודקא שבליטא. כשהחלו התותחים לרעום, היה ראש הישיבה באמריקה, ולא היה סיפק בידו לשוב לאשתו וילדיו.

במשך כל שנות המלחמה לא ידע הגר"מ שולמן מה עלה בגורל אשתו וילדיו. למרות הייסורים הנוראיים הכרוכים באי ידיעה שכזו, המשיך האיש הגדול הזה בסדר יומו הרגיל, הרביץ תורה באמריקה, והמשיך גם באיסוף הכסף. והנה, כשהגיעה המלחמה לקיצה, ערך ראש הישיבה בירור, והשמועה שהגיעה לאזניו היתה טובה עד מאוד. אשתו וילדיו נותרו בחיים.

מה היה עושה כל אדם עם ידיעה שכזו? עולה על המטוס הראשון בדרכו לאירופה, כדי להתראות עם בני משפחתו הקרובים ביותר, לא כן?

אבל ראש הישיבה לא עשה כך. "אני חייב קרבן תודה להשי"ת על שהשאיני בחיים, ועל כל החסדים שעשה עם בני משפחתי, ומכיון שכך אני אתאפק במסירות נפש, לא אסע לראות את אשתי וילדיי, ואמשיך לאסוף כספים עבור הישיבה, כדי שאוכל אחר כך לבנות את סלבודקא מחדש!"

וכאן עצר הסטיפלער את דבריו.

עקבתי אחרי האיש ההוא, וראיתי שאכן החל להתפלל הרבה יותר בכוונה, ויכול אני להעיד שבדיוק לאחר עשר שנים מאז ביקורו בבית ה'קהילות יעקב' זצ"ל, נרפא ממחלתו והפך להיות ככל האדם...

פעם הציעו למרן הרב מברסק סכום עתק בשווי של כמיליון דולר כתרומה לשיבתו. מרן זצ"ל שמע את ההצעה, אבל לא התבלבל למשמע הסכום. הוא סרב לקחת את התרומה, מחשש שבמקרה זה יאבד מעט מבטחונו בה', שהרי יש לו כבר כסף בצד, די והותר... (מתוך הגדה של פסח 'חשוקי חמד')

**'אתה תהיה בסדר גמור', אמר לי חברי.
'אתה מוכשר כל כך! אתה יודע הרבה ויש
לך כושר הסבר מעולה. אל תדאג!'**

הרב ד"ר עוז מרטיץ על עברית, אידיש, אנגלית וחוויה אישית

השפה הזו משמשת אותנו כדי לקלוט את עולמם הפנימי של הסובבים אותנו - וכדי לתרגם בעבורם את העולם הפנימי שלנו. וכמו כל שפה, יש הבדל עצום בין מי שלומד לדבר אותה באופן תיאורטי של רצף כללים, לבין מי שדובר אותה ברמה של שפת אם.

כשאתה מדבר עברית כשפת אם, אתה מצליח לבטא את עצמך בצורה מדויקת. לרשותך עומד עושר מילולי שמסייע לך למצוא את המילים הנכונות-בדיוק.

אתה גם מסוגל להקשיב לזולתך היטב, ולקלוט לא רק את המילים שהוא אומר, אלא גם את הסאב-טקסט שלהן.

גם בשפת החוויה האישית זה עובד באותה צורה:

ככל שאנחנו מכירים את החוויה בעצמנו באופן מוחשי, כך נוכל להעביר אותה לאחרים בהצלחה גדולה יותר.

אם אני רוצה להעניק לחברי אופטימיות, ואני מכיר את האופטימיות רק משמועות, יהיה לי קשה מאוד לגרום לו לחוש אותה. אם אנסה לעודד אותו ש'הכל יהיה בסדר', בזמן שאני עצמי טיפוס פסימי, אין לי מה להתפלל אם הוא לא יתעודד כלל. העיקרון הזה נשמע פשוט מאוד, ואפילו מובן מאליי: מה שאין לי - אני לא יכול לתת.

אולם עם פשטותו, משום מה, לא תמיד אנחנו מצליחים להפנים את העיקרון הזה. הרבה פעמים אנחנו בהחלט מנסים לתת את מה שאין לנו, ותוהים למה הכוונות הטובות שלנו נתקעו באמצע הדרך ולא הגיעו ליעדן.

לפעמים אנחנו מנסים להעניק לזולת הערכה, כשאנחנו לא מעריכים את עצמנו.

אנחנו מנסים להעניק אמון, בשעה שאנחנו לא נותנים אמון בעצמנו.

אנחנו רוצים לתת לאחרים זמן, סבלנות, חיבה, שפע - בזמן

בנימין, מורה מוצלח ומוערך, סיפר פעם על אחת החוויות הראשוניות שלו בתחום ההוראה, וזה סיפור שכדאי גם למי שאינו מורה לקרוא:

"כשעמדתי להתחיל את המשרה הראשונה שלי בהוראה, הייתי מתוח מאוד. פניתי לחברי הטוב, וביקשתי שיעודד אותי. הייתי זקוק למישהו שיזכיר לי שאני מסוגל.

'אתה תהיה בסדר גמור', אמר לי חברי. 'אתה מוכשר כל כך! אתה יודע הרבה ויש לך כושר הסבר מעולה. אל תדאג!'

סיימתי את השיחה אתו מוטרד בדיוק כפי שהייתי לפני. משום מה, מילותיו הטובות לא השפיעו עליי כלל.

יצאתי לרכוש לי יומן ועט, ובדרך פגשתי ידיד נוסף שלי. שיתפתי גם אותו במתח שחשתי.

'ראה', אמר לי ידידי, 'הוראה אינה מקצוע קל, אבל אתה נראה לי אדם נחוש. אינך נבהל מקשיים. זו אחת התכונות הבולטות שלך. ובנוסף, קל לחבב אותך. אני בטוח שהתלמידים ייהנו להקשיב לך, ושתדע להוביל אותם אחרך.'

נדהמתי לחוש עד כמה הוקל לי. ידידי זה, שלא היה קרוב אליי במיוחד, הצליח לקלוע במילים בודדות לעומק חששותיי, וידע בדיוק מה לומר כדי לשכך אותם.

לא כלאיתי את התפעלותי. שאלתי אותו: 'איך ידעת מה לומר באופן מדויק כל כך?'

'הו', הוא אמר, 'זה פשוט מפני שבחודש שעבר התחלתי בעצמי את עבודת ההוראה שלי.'

עם מילותיו אלה, נזכרתי שחברי הטוב, אתו שוחחתי קודם, מעולם לא עסק בהוראה."

חוויה אישית היא שפה.

שאנחנו לא מעניקים את כל אלו לעצמנו.

זו משוואה שעשויה להפליא אותנו. מה קשורה ההערכה שלי לעצמי - אל ההערכה שלי לזולת? את עצמי אני לא מעריך, ואותו כן. מה, לא מספיק?

מה הקשר בין העובדה שלעצמי אני לא מפרגן פסק זמן למנוחה, לבין העובדה שאני מפציר בחברי שייקח לעצמו את פסק הזמן הזה? למה הוא לא משתכנע?

אז זהו, שיש קשר בין הדברים, והוא הדוק.

העיקרון הוא תמיד אותו עיקרון: אנחנו לא יכולים לתת מה שאין לנו.

אולי נוכל להעניק מחוות טכניות: מחמאה, חיוך, התעניינות, שיחה - אבל לא נצליח להעביר את הרגש העמוק שאותו אנחנו מבקשים להעביר. לא נצליח לגרום לשני לחוות את מה שאנחנו מעוניינים לתת לו.

הדרך הפשוטה ביותר להעניק לשני משהו שיחזק אותו ויגדיל את יכולת ההתמודדות שלו, היא למלא את עצמנו בכל הטוב שאותו אנחנו רוצים לתת. להכיר באופן אישי את הרגש או את התובנה שאנחנו מבקשים להנחיל לו, כך שנצליח להעביר לו אותם במלוא העוצמה.

העניקו לעצמכם ברוחב לב. ואל תחששו: נתינה עצמית לא תהפוך אתכם לאגואיסטים. היא תעשה לכם ולזולתכם דבר נפלא: היא תמלא את מחסני העושר הרגשי והתודעתי שלכם במשהו אמיתי, שיהיה מוכן לנתינה כאשר מישוהו אחר יזדקק לו.

מילון מונחים:

שפה - ארגון של מחשבות ורגשות לתוך מילים ומשפטים. לא תמיד היא מילולית, מחשבות ורגשות מועברים גם באמצעות מבט ותנועות גוף.

שתיקה ללא תנועה גם היא שפה, שכן גם דרכה מועברים רגש ומחשבה.

חוויה - תגובה לגירוי רגשי, פיזי, רוחני או שכלי. מקור הגירוי יכול להיות מחוץ לאדם (מראה, צליל, ידיעה) או מתוך האדם (מחשבה, דמיון, זיכרון, רעב, מצב בריאותי).

משהו לקחת לדרך:

כשאתה רוצה לעזור למישהו, גייס את סך החוויות הדומות שעברת בחייך לטובת חברך. ההזדהות עם האחר היא ההתחלה הטובה ביותר, מאחר והיא מבוססת על אמת שנצרכה כך ולא ללמדה כרעיון.

משפט:

אדם יכול לתת ממה שיש לו. הגדל את ה'יש', והגדלת את יכולת הנתינה.

(פרק מתוך הספר 'רגעים של כוח'. ד"ר עוז מרטין פסיכותרפיסט בעל שם וספריו יצאו במהדורות רבות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית ניתן להתקשר: 058-7676321)

על בצל ושוקולד, על בטטה ותאנים, ועל אבוקדו ושיבולת שועל

קבלו את רשימת המאכלים שייצעו להוריד את הכולסטרול בדם, וייצעו לסובלים מעצירות

שיבולת שועל - עשירה בחלבון, סיבים תזונתיים, ויטמינים ומינרלים שתורמים לאיזון רמות הסוכר ורמות השומנים בדם. והכי חשוב - שיבולת השועל מאופיינת ברמה גבוהה של סיבים תזונתיים, המהווים מקור לפחמימה מלאה ואיכותית, שלא ניתנת לספיגה במערכת העיכול. צריכה של 3-4 כפות שיבולת שועל ביום מספקת 30 אחוזים מתצרוכת הסיבים המומלצת היומית.

אבוקדו - אבוקדו מכיל כמות גדולה של סיבים תזונתיים שתורמים להורדת הכולסטרול הרע והעלאת הכולסטרול הטוב. אבוקדו גם מכיל פיטוסטרולים - תרכובות טבעיות שנמצאות במזונות צמחיים. אבוקדו תורם למשה לשמירה על מערכת הלב וכלי הדם.

קטניות - קבוצת הקטניות, שכוללת שעועית, חומס, עדשים

קיימים טיפולים תרופתיים רבים להפחתת רמות הכולסטרול, אך הם מלווים לרוב בתופעות לוואי שונות.

קבלו המלצות לשינוי התזונה, צעד פשוט יחסית שאינו בעל תופעות לוואי - ויש השפעה על רמות הכולסטרול בדם ועל הבריאות הכללית:

בצל - בבצל אין כולסטרול. כידוע, כולסטרול "רע" נוטה להצטבר סביב דפנות העורקים, וזה עלול לגרום להיווצרותם של קרישי דם שמגדילים את הסיכון לשבץ ולהתקף לב. בצל, שמכין פיטוכימיקלים גופרתיים, עשוי להפחית את רמות הכולסטרול.

שקדים - שקדים הם מזון המסייע בהורדת כולסטרול, בעיקר מפני שהם מקור טוב לשומנים בריאים ולסיבים - שני חומרים מזינים המסייעים לשמור על רמות כולסטרול נאותות.

לסורביטול, שהוא אלכוהול סוכר העוזר להאיץ דרך המעיים. **זרעי צ'יה** יכולים לעזור לזרימת המעיים, מכיון שהם עשירים בסיבים ויכולים לספוג מים כדי לעזור לעורר יציאות. זרעי צ'יה הם מקור מצוין לסיבים מסיסים, למערכת העיכול. להקפיד לשתות הרבה מים, מה שעוזר לסיבי הצ'יה לעשות את העבודה שלהם.

עוד מקור נהדר לסיבים מסיסים, זרעי פשתן מתמוססים במים ועוזרים להקל על האוכל לעבור דרך המעי הגס. זרי פשתן גם עשירים בסיבים ובחומצות שומן אומגה 3 שיכולות לסייע בשימון המעיים ולקדם יציאות.

גם האבוקדו עשיר בסיבים ומכיל שומנים בריאים, שיכולים לעזור בשימון המעיים ולקדם יציאות. חצי אבוקדו מספק שישה עשר גרם של סיבים תזונתיים, מספיק כדי לסייע בעילות תנועת המעיים. האבוקדו גם עשיר במגנזיום, שמושך מים למעיים. **דגנים מלאים** מכילים כמויות משמעותיות של סיבים מסיסים, שיכולים לשמור על תחושת שובע, וגם עוזרים להעביר חומר דרך מערכת העיכול. פרי הדר כמו תפוזים, אשכוליות, לימונים, עשירים בוויטמין C, ובסיבים תזונתיים שיכולים לעזור להמריץ את תנועת המעיים ולשפר את העיכול.

כן מומלץ על ברוקולי, אגסים, תאנים ועלים ירוקים.

(מתוך המודיע "ח אייר תשפ"ג)

ואפונה, יכולה לעזור בהורדת הכולסטרול בגוף. הקטניות עשירות בחלבונים. אכילה של מנה ממוצעת (כ-130 גרם ביום) מפחיתה משמעותית את רמות ה-LDL לעומת קבוצת הביקורת.

שוקולד מריר - שוקולד מריר מעל 70% קקאו) מכיל רכיבים רבים המסוגלים להוריד את רמות הכולסטרול בדם ולמנוע את חמצונום. שוקולד מריר מכיל כמויות גדולות של פלבנואידים, שהם חומרים נוגדי חמצון המסייעים להילחם בדלקת ויכולים להוריד את רמות הכולסטרול.

עם זאת השוקולד המריר מכיל כמות רבה של קלוריות העלולות להביא להשמנה, ולכן יש להגביל את צריכתו. שורת שוקולד מריר ביום בהחלט יכולה להיות חלק מתפריט מאוזן ובריא.

ועכשיו לסוגיה בריאותית נוספת על אלה שסובלים מעצירות ניתן למנוע עצירות על ידי הקפדה על דיאטה איכותית, המורכבת מפרטים מזינים המסוגלים לתמוך בעיכול. סיבים תזונתיים חיוניים להקלה או הימנעות של התקפי עצירות. מזונות אלה ידועים כמסייעים:

בטטה, שזיפים מיובשים, צימוקים ופירות יבשים אחרים. בנוסף לכך שהם מקור טוב לסיבים, העוזרים לתמוך בתנועתיות המעיים באופן כללי, שזיפים מיובשים הם גם מקור טוב

עובדה מדהימה היא, שישנם ציפורים הקוראים למיני ציפורים אחרים, כדי שיסייעו להם להתמודד מול טורף מתקרב

כל מה שכדאי לדעת על שירת הבריאה וציוצי הציפורים

מגוון הקולות והציוצים המופקים על ידי הציפורים ויתר בעלי הכנף שמעופפים סביבנו - הוא עצום, כאשר לכל מין יש את הקולות הייחודיים לו. יש למשל את הזמיר, שהשירים שלו נחשבים למלודיה ערבה ולעומתו יש את הקולות הקצובים של הצרצר, שאולי קצת פחות ערבים לאוזן, אך גם להם יש את היופי שלהם, כאשר לעת ערב, כשהשקט שורר בחוצות, נשמעים הצרצרים מפה ומשם ומעניקים ליקום אווירה קסומה.

יש ציוצים שנשמעים כשירה נעימה לאוזן, עם תווים קבועים שיוצרים מנגינה. כזה למשל הוא הציוף של ציפור בשם 'אדום החזה'. כאשר הולכים בגנים ובפארקים ברחבי העולם, אפשר לשמוע את הציוף שלו המתנגן מבין צמרות העצים. ציפור אחרת משמיעה קול 'יחודי, מעין חליל ומשוררים ומוזיקאים שאבו ממנה השראה במשך השנים.

אחד משירי הציפורים היפים בעולם, הוא שירו של ה'עפרוני'

מאת: אלעזר גולדברג

בבוקר, מיד כאשר קמתי משנתי, שמעתי קולות נפלאים של ציוצי הציפורים. האמת היא שבכל יום הן מצייצות ולא רק בבוקר אלא כל היום. אבל לפתע התחלתי להתבונן ולהאזין לכך היטב והתרגשתי.

התרגשתי כי פתאום נפלה במוחי המחשבה, שכך הבריאה אומרת שירה לקדוש ברוך הוא, יוצר הכל. כל כך הרבה סוגים של ציוצים וקולות נשמעים בכל יום, כמנגינה ערבה יותר מכל ניגון שניתן לשמוע בחיינו.

מתוך ההתרגשות הגדולה הזאת, ניגשתי לברר את נושא הציוצים וקולותיהם של העופות והמעופפים השונים. מה אומר ומה אדבר - התפעמתי ממה ששמעו אוזני...

סיטואציה, ממש כמו שפה משלהן. נתון משעשע הוא, שישנם ציפורים המסוגלים לחקות קולות של עשרות מיני ציפורים אחרות. ציפור נוספת מחקה גם קולות שאינם של עופות, כמו צפירת מכוניות או אפילו מסורים חשמליים... וכמובן, יש את התוכים המדברים למיניהם, שמצליחים גם לומר מילים אחדות וגם לחקות את קולם של הסובבים ברמת דיוק מפליאה.

סקרתי אך מעט את קולותיהם של העופות, הציפורים והמעופפים ונדמה שדי בזה לבד כדי להכריז: "מה רבו מעשיך ה'!" כאשר רואים ושומעים את המגוון המרהיב של הציפורים, אין לנו אלא להתרגש ולהודות על הבריאה היפה שהעניק לנו הבורא ברוב אהבתו.

וכיהודים אנחנו יודעים שאכן כן, הבריאה כולה אומרת שירה. בפרק שירה מובא איזה פסוק של שבח אומרים בעלי החיים והצמחים למיניהם ולא נותר לנו אלא להקשיב לשירתם של הציפורים ולקחת מוסר השכל - אם הם משבחים ומפארים ליוצר בראשית, אנחנו, בני האדם, שנבראנו בדרגה גבוהה ואנו בעלי חכמה ותבונה, על אחת כמה וכמה שצריכים אנו להודות לבוראנו בכל יום מחדש.

ויש שמכנים את ציוציו 'מפל מוזיקלי'. לעומת זאת, ישנן ציפורים המשמיעות קולות מסוג שונה לגמרי. כזו היא ה'נקר', שמפיקה קולות תיפוף על ידי הקשה במקורה על העץ. גם תיפוף זה נועד כדי לתקשר עם הסביבה, או כדי לקבוע את הטריטוריה שלה. לא כל הקולות יוצאים ממקורם של הציפורים. ישנם קולות שמופקים מחלקים אחרים בגופם. כזה לדוגמה הוא יונק הדבש, שכנפיו מייצרות צליל זמזום יחודי כשהוא במעופה (כנפיים אלו יכולות להגיע למהירות של 80 נפנופים בשניה!).

צלילי הציפורים הם חלק בלתי נפרד מעולם הטבע ויש להם מגוון של מטרות:

- הציפור האם מצייצת לגוזליה ומשוחחת עמהם כמו אמא וילדיה.
- ציפורים משתמשות בקולן כדי לתקשר ביניהן, למשל לאותת על כך שהן מצאו מזון וכדאי לבוא. ציפור הקוקיה - הידוע משעון הקוקיה - נקרא כך על שם הקולות היחודיים שהוא מפיק. אלו נועדו לזמן אליו ציפורים אחרות.
- ישנם ציוצים שנועדו להתריע או לזעוק לעזרה. ועובדה מדהימה היא, שישנם ציפורים הקוראים למיני ציפורים אחרים, כדי שיסייעו להם להתמודד מול טורף מתקרב.
- מעניין הוא, שלציפורים מסוימות יש שיר שונה לכל

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

גיטין דף י"ג

כיצד הגיעו נרות לשבת קודש לרבנית מזוועהיל ברגע באחרון?

דבר שלא בא לעולם

מיותרים, והחליט לשלוח את אחד הבנים להביאם לרבי שלומקה. היה זה דקות אחדות לפני זמן הדלקת נרות, והוא האיץ בבנו שירוץ מהר לביתו של רבי שלומקה כדי שיספיק להגיע עוד לפני שהרבנית תדליק נרות.

הבן עשה כמצות אביו, ורץ במהירות את כל הדרך הארוכה מביתו בשכונת בתי אורנשטיין עד שכונת בית ישראל. הוא הגיע לבית הרבי מזוועהיל כשהוא נושם ונושף ממאמץ הריצה, וכשקול הצפצוף המורה על כניסת השבת נשמע ברקע...

הרבי ישב בפתח הבית כשחומש בידו וקרא במתיקות שנים מקרא ואחד תרגום. הילד ניגש אליו ומסר לו שתי נרות. הרבי האיר לו פנים וברכו, ומיד נכנס פנימה והכריז בקול מתרונן: "רעבצין! אמרתי לך כי אין מקום לדאגה, וכי עד שתכנס שבת קודש השם יתברך יזמין לנו נרות להדלקה! הנה השם יתברך שלח לנו נרות, הנה הנרות הגיעו..."

רבי שלומקה ניגש אל הפמוטים המחוסרים והניח את הנרות בהן, וקרא לרבנית: "הגיע זמן הדלקת נרות, הינך יכולה כבר להדליק!".

"הבוטח בהשם חסד יסובבנו". רבי שלומקה כה התעצם והשתלם במידת הבטחון שזכה לראות בעטיה נס גלוי ועל טבעי ממש; להשיג נרות בנסיבות כאלו בזמן הדלקת נרות הרי זה בגדר נס... ואין זה אלא בכח סגולת בטחונו המושלם בבוראו ושהשליך את כל יהבו בו. (מתוך אוצרותיהם אמלא' - בהר)

אחת הנקודות הבולטות שהשפיעו רבות על בני ירושלים, היתה מידת בטחונו בהשם יתברך. מרגלא בפומיה של רבי שלומקה: "כל יהודי מוכרח לדעת אלף בית". א' - זוהי אמונה, ב' - זהו בטחון.

שתקן גדול היה רבי שלומקה, בקושי דיבר, כל מילה שיצאה מפי קדשו היתה מחושבת עד לאחת, ובכל אופן העיד מקורבו הרב הצדיק רבי אליהו ראטה זצ"ל, כי תמיד כאשר רצה לדובב את הרבי היה מעלה נושא של אמונה ובטחון, בזה היה רבי שלומקה מוכן ומזומן תמיד לדבר ולשוחח.

סיפור מפליא סיפר הרה"ג רבי יוסף זייבלד שליט"א, מחנך ותיק בת"ת 'תשב"ר' בבני-ברק, אותו שמע מפי אחד מילדיו של רבי פנחס אייזען זצ"ל, אחיו של הגאון רבי שלום אייזען זצ"ל, מורה הוראה נודע בירושלים:

בביתו של רבי פנחס היו מדליקים לשבת קודש נרות בחלב ולא בשמן זית. אמנם רוב האנשים בירושלים הדליקו בשמן זית שהיה קל יותר להשגה, אך אצלם בבית כך נהגו, להדליק בנרות חלב. תמיד היה רבי פנחס אומר בבית כי יש לו חשק להנות את הרבי מזוועהיל מנכסיו, ולהעניק לו נרות מיוחדים אלו העשויות מחלב כדי שידליק בהן לשבת בביתו. אך היה זה בגדר 'דבר שלא בא לעולם', כיון שהכסף היה דחוק ביותר אצל בני ירושלים העניים, ולכן חשקו ורצונו נותר תמיד בגדר חלום בלבד. בערב שבת אחת, רבי פנחס שם לב כי נותרו לו כמה נרות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

* אלו הם ה'חיובים' לעליה לתורה, לפי סדר חשיבותם: 1. חתן ביום חופתו. 2. חתן בשבת שלפני החתונה, כשמזמרים לכבודו. 3. נער בשבת שלאחר יום ה'בר מצוה'; ושווה בדרגתו לחתן בשבת שלפני החתונה. 4. בעל יולדת מהיום הארבעים ואחד ללידת בן, והיום השמונים ואחד ללידת בת. 5. חתן בשבת 'שבע ברכות', כשהחתונה התקיימה מיום רביעי ואילך. 6. בעל יארצייט. 7. אבי הבן בשבת שלפני הברית.

* כאמור, יש שאינם 'חיוב', אך נוהגים להעלותם לתורה, ומקדימים אותם לאחרים, כגון בעל יארצייט בשבת שלפני היארצייט.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד ינהג מי שהחל להתפלל שמונה עשרה ונזכר שכבר התפלל?

מתפללים אותה בנדבה, אף בראש חודש ובחול המועד, כיון שהמוספים הם חובת ציבור ואינם באים בנדבה. וכמו כן, אם החל להתפלל לשם חובה ונזכר שאינו חייב בתפילה - וכגון שסבר שלא התפלל ונזכר שהתפלל, או ששכח להזכיר איזו הזכרה בתפילה וסבר שחייב לשוב ולהתפלל, ונזכר שאינו חייב - יפסיק אף באמצע ברכה, ואינו יכול להסב את המשך תפילתו לנדבה אף אם יחדש בה דבר (ראה לעיל), כיון שלא ניתן להקריב קרבן שחציו חובה וחציו נדבה. ויש שהורה שאם נזכר בסוף ברכה לאחר שאמר "ברוך אתה ה'", יסיים את הברכה.

[שו"ע קז, א, משנ"ב ג-ז, וביה"ל ד"ה אם; בו"מ דרשו, 11-12]

מי שהתפלל שמונה עשרה, אסור לו להתפלל שנית לשם חובה, כיון שהתפילות תוקנו כנגד קרבנות התמיד, והרי זה מקריב שני תמידים לשם חובה, שעובר על 'בל תוסיף'. אולם רשאי לשוב ולהתפלל בנדבה, כדרך שהיו מקריבים במקדש קרבן נדבה; ובתנאי שיחדש דבר מה בתפילתו, אשר ישמש כהיכר לכך שהתפילה נדבה, לשם תחנונים, ולא לשם חובה. ואין להתפלל תפילת נדבה אלא אם יודע שיוכל לכוון בכל הברכות. ברם, בשבת וביום טוב שאין מקריבים בהם קרבנות נדבה - אסור להתפלל תפילת נדבה; וכן תפילת מוסף, שנתקנה כנגד קרבנות המוספים ואומרים בה "ומוספים כהלכתם" - אין

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666